

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:1998/35 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı:1999/20

Karar Günü:16/6/1999

R.G. Tarih-Sayı:15.07.1999-23756

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Genel Merkez dışında örgütü bulunmayan Türkiye Adalet Partisi'nin 1996 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. Maddesi uyarınca, Ahmet Necdet SEZER, Samia AKBULUT, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Mustafa BUMİN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Lütfi F.TUNCEL, Fulya KANTARCIOĞLU, Mahir Can ILICAK ve Rüştü SÖNMEZ'in katılmalarıyla 10.11.1998 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında; 'dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine,' OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 1996 yılı kesinhesap çizelgeleri üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddî öğelerini oluşturan kesinhesap çizelgelerinde, il örgütü bulunmayan Türkiye Adalet Partisi'nin 1996 yılı gelirleri ve giderleri, birbirine denk biçimde 7.550.000.- lira olarak gösterilmiştir.

A- Gelirlerin Ve Giderlerin İncelenmesi

Genel Merkez kesinhesabının dayanağını oluşturan defter ve gelir, gider belgelerinin gönderilmesi için 10.11.1998 günlü kararın tebliğ tarihinden itibaren 60 gün süre verilmesine ilişkin karar, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nca 19.1.1999 günü Parti'ye tebliğ edilmiştir.

Partinin 1996 yılı kesinhesabının dayanağını oluşturan defter ve gelir, gider belgeleri 60 günlük süre içinde gönderilmemiştir.

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin 1996 yılı içindeki gelirleri 7.550.000.- lira gösterilmiştir.

7.250.000.- lirası aidatlardan, 300.000.- lirası 1995 yılından devreden nakit mevcudundan sağlandığı bildirilen bu gelirlere ilişkin belgeler süresi içinde gönderilmemiştir.

2820 sayılı Yasa'nın 69. maddesinde, siyasi partilerin gelirlerinin, parti merkez karar ve yönetim kurulunca bastırılan makbuzlar karşılığında alınacağı; sağlanan gelirin türü ve miktarıyla, gelirin sağlandığı kimsenin adı, soyadı ve adresinin, makbuzu düzenleyeninin sıfatı, adı, soyadı ve imzasının, makbuzlarda ve dip koçanlarda yer alacağı belirtilmiştir.

Esas Sayısı:1998/35 (Siyasî Parti Malî Denetimi)
Karar Sayısı:1999/20

Aynı Yasa'nın 76. maddesinin üçüncü fıkrasına göre, 69. maddede belirtilen esaslara aykırı olarak bir siyasi partinin tevsik edilmeyen kaynaklardan gelir sağladığı anlaşılırsa, Anayasa Mahkemesi kararıyla bu gelirin Hazine'ye gelir yazılması gerektiğinden, 7.550.000-300.000=7.250.000.- lira gelirin Hazine'ye gelir yazılması uygun görülmüştür.

2- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin 1996 yılı içindeki giderleri 6.212.000.- lira gösterilmiştir.

7.550.000.- lira gelir ile 6.212.000.- lira gider arasındaki farkı oluşturan 1.338.000.-lira nakit mevcudu olarak 1997 yılına devredilmiştir.

4.675.000.- lirasının telefon, 1.537.000.- lirasının elektrik giderlerine yapıldığı bildirilen toplam 6.212.000.- liranın belgeleri, süresi içinde gönderilmemiştir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinde, beşbin liraya kadar harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile belgelendirilmesinin zorunlu olmadığı belirtildiğinden, bu tutarı aşan harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belgeye dayandırılması zorunludur.

Aynı Yasa'nın 76. maddesinin son fıkrasına göre, belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen parti gideri tutarınca parti malvarlığının, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazine'ye gelir kaydedilmesi gerektiğinden, belgesiz gider tutarı 6.212.000.- lira Parti malvarlığının Hazine'ye gelir yazılması uygun görülmüştür.

B- Kesinhesaba Ait Bilgilerin Belgelendirilmemesi

2820 sayılı Yasa'nın 75. maddesinde, Anayasa Mahkemesi'nin kesinhesaplara ait bilgilerin belgelendirilmesini siyasi partilerden her zaman isteyebileceği; denetimi evrak üzerinden yapacağı; ilgili siyasi partinin başkanından veya temsilcisinden yazılı görüş isteyebileceği; gerekli görürse sorumlu uzman saymanlar da dahil ilgililerin sözlü açıklamalarını dinleyebileceği belirtilmiş; 76. maddesinde de, yapılan denetim sonucu uygulanacak yaptırımlar sayılmıştır.

Aynı Yasa'nın 111. maddesinde, siyasi partilerin, 75. madde gereğince yapılan inceleme ve araştırmaları engelleyen sorumluları ile aynı madde gereğince istenen bilgileri vermeyen sorumluları hakkındaki yaptırımlar 113. maddesinde de, 60. maddede yazılı defter ve kayıtları tutmayanlar ile tahrif veya yok edenler veya gizleyenler hakkındaki yaptırımlar belirtilmiştir.

Yasa'nın bu kuralları karşısında, 10.11.1998 günlü Anayasa Mahkemesi kararıyla istenilen 1996 yılı kesinhesabına ait defter ve gelir, gider belgelerini 60 günlük süre içerisinde göndermeyen Parti sorumluları hakkında suç duyurusunda bulunulması uygun görülmüştür.

IV- SONUÇ

Türkiye Adalet Partisi'nin 1996 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- Parti kesinhesabında gösterilen 7.250.000.- lira gelir ile 6.212.000.- lira giderin belgelendirilememesi nedeniyle, 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 76. maddesinin üçüncü ve son fıkraları uyarınca Hazine'ye gelir yazılmasına,

2- 2820 sayılı Kanun'un 75. maddesine aykırı davranan Parti sorumluları hakkında yasal işlem yapılması için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunulmasına, 16.6.1999 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Esas Sayısı:1998/35 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı:1999/20

Başkan
Ahmet Necdet SEZER

Başkanvekili
Güven DİNÇER

Üye
Samia AKBULUT

Üye
Haşim KILIÇ

Üye
Mustafa BUMİN

Üye
Sacit ADALI

Üye
Ali HÜNER

Üye
Lütfi F. TUNCEL

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

Üye
Mahir Can ILICAK

Üye
Rüştü SÖNMEZ